

## ПРИВОДИ ТА ПІДСТАВИ ДЛЯ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ

### REASONS AND GROUNDS FOR INITIATING A PRE-JUDICIAL INVESTIGATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS REGARDING CRIMINAL OFFENSES IN THE FIELD OF ACTIVITIES OF INSTITUTIONAL INVESTORS

Важинський В.М., к.ю.н., доцент,  
старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності  
*Навчально-науковий інститут № 1 Національної академії внутрішніх справ*

На підставі аналізу наукових джерел, положень кримінального процесуального законодавства України, матеріалів слідчої і судової практики в статті досліджуються питання приводів та підстав для початку кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів.

**Метою статті** визначено є вирішення наукового завдання щодо з'ясування особливостей початку досудового розслідування кримінальних проваджень щодо кримінальних правопорушень, які вчиняються в сфері діяльності інституційних інвесторів.

Автором розмежовано поняття приводи та підстави для початку кримінального провадження. На підставі узагальнення та аналізу слідчої практики встановлено, що найчастіше джерелами інформації про вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів є: 1) заяви та повідомлення громадян чи юридичних осіб; 2) матеріали оперативно-розшукової діяльності; 3) матеріали Держфінмоніторингу; 4) заяви від інших суб'єктів здійснення моніторингу, нагляду та контролю за діяльністю інституційних інвесторів; 5) заяви державних контролюючих органів: ДПС, ДМС; 6) матеріали НАЗК; 7) заяви та повідомлення суб'єктів первинного фінансового моніторингу за результатами дослідження (аналізу) фінансових операцій; 8) матеріали кримінальних проваджень щодо фактів вчинення інших кримінальних правопорушень.

Автором у статті надано характеристику кожному з вказаних приводів та досліджено особливості початку кримінального провадження за кожним зі згаданих приводів. Наголошено, що матеріали ОРД та матеріали Держфінмоніторингу і інших контрольних та наглядових органів є більш цінними для початку кримінального провадження, адже вже містять сформульовані висновки щодо вчинення конкретних видів порушень, а також супроводжуються документами, які підтверджують такі правопорушення. Щодо матеріалів ОРД автором наголошено, що не всі матеріали ОРД автоматично можуть бути використані в кримінальному провадженні, такі матеріали повинні пройти процедуру розсекречування та легалізації (введення в кримінальний процес). Такі матеріали повинні бути легалізовані оперативним підрозділом та передані у встановленому порядку слідчому чи прокурору.

**Ключові слова:** початок кримінального провадження, приводи та підстави, інституційні інвестори, досудове розслідування, матеріали ОРД.

Based on the analysis of scientific sources, the provisions of the criminal procedural legislation of Ukraine, the materials of investigative and judicial practice, the article examines the issues of pretexts and grounds for initiating criminal proceedings based on the facts of the commission of criminal offenses in the field of activity of institutional investors.

**The purpose of the article** is to solve the scientific task of clarifying the peculiarities of the initiation of pre-trial investigation of criminal proceedings regarding criminal offenses committed in the sphere of activity of institutional investors.

The author distinguishes between the concepts of pretexts and grounds for initiating criminal proceedings. Based on the generalization and analysis of investigative practice, it was established that the most frequent sources of information about the commission of criminal offenses in the sphere of activity of institutional investors are: 1) statements and reports of citizens or legal entities; 2) materials of operative and investigative activities; 3) materials of State Financial Monitoring; 4) applications from other subjects of monitoring, supervision and control over the activities of institutional investors; 5) statements of state control bodies: DPS, DMS; 6) materials of the NACP; 7) statements and reports of subjects of primary financial monitoring based on the results of research (analysis) of financial transactions; 8) materials of criminal proceedings regarding the facts of committing other criminal offenses.

In the article, the author gave a description of each of the specified reasons and investigated the peculiarities of the initiation of criminal proceedings for each of the mentioned reasons. It was emphasized that the materials of the ORD and the materials of the State Financial Monitoring and other control and supervisory bodies are more valuable for the initiation of criminal proceedings, because they already contain formulated conclusions regarding the commission of specific types of violations, and are also accompanied by documents that confirm such violations. Regarding the ORD materials, the author emphasized that not all ORD materials can automatically be used in criminal proceedings, such materials must undergo the procedure of declassification and legalization (introduction into the criminal process). Such materials must be legalized by the operational unit and handed over to the investigator or prosecutor in the prescribed manner.

**Key words:** initiation of criminal proceedings, reasons and grounds, institutional investors, pre-trial investigation, materials of OSA.

**Вступ.** Початок досудового розслідування завжди має край важливе значення для подальшої реалізації державою функцій захисту публічного інтересу громадян-інвесторів, адже кількість розпочатих кримінальних проваджень показує спроможність державного апарату боротись з протиправною злочинною поведінкою у сфері діяльності інституційних інвесторів.

Відповідно до ст. 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових роз-

слідувань та розпочати розслідування [1]. Таким чином приводом для внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення у сфері діяльності інституційних інвесторів є: заяви чи повідомлення про вчинення цього злочину або ж самостійне виявлення з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення цього злочину.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У науковій літературі питання початку досудового розслідування досліджувалися провідними вітчизняними вченими та практиками у сфері кримінального процесу та криміналістики, зокрема: Ю. П. Алєніним, О. В. Баганцем, В. Д. Берназом, В. В. Вапнярчуком, В. І. Галаганом, М. Л. Грїбовим, Ю. М. Грошевим, Л. М. Лобойком,

М. А. Погорельським, Д. Б. Сергєєвою, О. С. Стареньким, О. Ю. Татаровим, З. М. Топорєцькою, В. І. Фаринником, С. С. Чернявським, А.М. Черняком, В. Ю. Шепітьком, М. Є. Шумилом та багатьма іншими, проте порядок процесуальної діяльності слідчого на етапі початку кримінального провадження у разі виявлення та реєстрації кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів потребує подальшого вивчення й конкретизації.

**Вклад основного матеріалу.** Не вдаючись в етимологію понять приводи та підстави для початку кримінального провадження, їх співвідношення та значення для кримінального процесу, оскільки ці питання були предметом глибоких наукових досліджень вітчизняних процесуалістів, зазначимо, що ми поділяємо позицію проф. М. А. Погорельського, який зазначає, що у ч. 1 ст. 214 чинного КПК України передбачаються такі приводи для початку досудового розслідування кримінального правопорушення: а) заява про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; б) повідомлення про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; в) самостійне виявлення слідчим чи прокурором з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. В той час як підставою для початку досудового провадження, є обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення [2, с. 95].

Проведені нами узагальнення та аналіз слідчої практики засвідчили, що найчастіше джерелами інформації про вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів є: 1) заяви та повідомлення громадян чи юридичних осіб; 2) матеріали оперативно-розшукової діяльності; 3) матеріали Держфінмоніторингу; 4) заяви від інших суб'єктів здійснення моніторингу, нагляду та контролю за діяльністю інституційних інвесторів; 5) заяви державних контролюючих органів: ДПС, ДМС; 6) матеріали НАЗК; 7) заяви та повідомлення суб'єктів первинного фінансового моніторингу за результатами дослідження (аналізу) фінансових операцій); 8) матеріали кримінальних проваджень щодо фактів вчинення інших кримінальних правопорушень.

У справах про кримінальні провадження, вчинені в сфері діяльності інституційних інвесторів заяви та повідомлення не мають такого вирішального значення і можуть мати місце у разі вчинення кримінальних правопорушень під час залучення коштів громадян інвесторів. Хоча дуже часто громадяни-інвестори не знають про протиправний характер діяльності інституційного інвестора, а дізнаються вже з інших джерел про вчинені інституційним інвестором шахрайства, а тому приєднуються до кримінального провадження за заявою про визнання потерпілим. Все ж у разі, якщо приводом для початку кримінального провадження є заява чи повідомлення громадянина-інвестора, в ній повинні міститись фактичні дані, які свідчать про вчинення протиправного діяння у сфері діяльності інституційного інвестора його службовими особами, працівниками чи його контрагентами. Найчастіше такі заяви громадян містять повідомлення про вчинення окремими особами або невідомими особами шахрайства щодо них. В силу відсутності доступу до документації інституційного інвестора, а також відсутності необхідних знань та досвіду індивідуальні інвестори зазвичай не можуть самостійно виявити факти правопорушень, що вчиняються під час інвестування залучених коштів інституційним інвестором.

Проте оскільки практично всі кримінальні правопорушення вчиняються організованими злочинними групами професійно підготовлених учасників в умовах неочевидності, вирішальне значення для початку кримінального провадження має інформація, отримана за результатами проведення ОРД оперативними підрозділами, про що зазначалось нами в попередньому розділі, адже саме під

час здійснення ОРД можна отримати доступ до прихованих відомостей (безпосередньо або через залучених до конфіденційного співробітництва осіб) і встановити факти протиправної діяльності окремих осіб та груп.

Питання використання матеріалів ОРД в кримінальному процесі, зокрема для початку досудового розслідування, і досі є один з проблемних питань теорії ОРД та теорії кримінального процесу [3, с. 120; 4, с. 228]. Слід погодитись з проф. М. А. Погорельським та іншими провідними фахівцями в сфері ОРД та кримінального процесу, що матеріали ОРД для початку досудового розслідування можуть бути реалізовані лише через такий привід, як самостійне виявлення уповноваженою особою (слідчим або прокурором) з будь-яких джерел (матеріалів ОРД) обставин, що можуть свідчити про вчинене кримінальне правопорушення (ч. 1 ст. 214 КПК України). Матеріали ОРД можуть бути підставою для початку досудового розслідування лише в разі наявності у них відомостей про обставини, що можуть свідчити про вчинене кримінальне правопорушення (ч. 1 ст. 214 КПК України). Але не всі матеріали ОРД автоматично можуть бути використані в кримінальному провадженні, такі матеріали повинні пройти процедуру розсекречування та легалізації (введення в кримінальний процес). Такі матеріали повинні бути легалізовані оперативним підрозділом та передані у встановленому порядку слідчому чи прокурору [5, с. 27; 6, с. 180]. Легалізація матеріалів ОРД означає проведення процедури перевірки на предмет достовірності даних, які у них містяться.

Враховуючи викладене вважаємо, що слід говорити про реалізацію в кримінальному процесі не самої оперативно-розшукової справи, а лише певних матеріалів, в яких містяться відомості (інформація), що має значення в кримінальному процесі [7, с. 220]. Так, адже відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі – Закон №2135) оперативно-розшукова справа може заводитись і щодо зниклих безвісти осіб, осіб, які ухиляються від відбування покарання і перебувають у розшуку, а також визначені підстави для закриття оперативно-розшукових справ [8].

Процедура легалізації оперативної інформації передбачає відбір з оперативно-розшукової справи конкретних матеріалів, в яких є достовірні відомості про протиправну діяльність, їх розсекречування та передача з довідкою чи рапортом оперативного працівника про виявлення кримінального правопорушення в певному порядку до органів досудового розслідування чи прокурора.

Розсекречування відбувається таким чином, що ініціюючий працівник відбирає матеріали, які вважає за потрібне розсекретити і надає їх керівнику оперативного підрозділу, який своєю резолюцією доручає опрацювати матеріали комісії з розсекречування. Після засідання комісії та її рішення про розсекречування працівник може передати розсекречені матеріали ОРД до органу досудового розслідування для прийняття процесуального рішення [9, с. 69].

Про розсекречування певних матеріалів повідомляється прокурор, який згідно ст. 14 Закону №2135 здійснює нагляд за дотриманням законів під час проведення ОРД. У разі неможливості розсекречення певних матеріалів ОРД (в кримінальних провадженнях, що становлять державну таємницю), досудове розслідування та судове провадження у кримінальному провадженні проводяться з дотриманням вимог режиму секретності та в порядку, передбаченому главою 40 КПК України.

Зміст матеріалів ОРД становить оперативно-розшукова інформація – будь-які відомості (фактичні дані), що входять до предмета дослідження в оперативно-розшуковій справі, які отримані відповідно до мети й завдань ОРД у визначений законом спосіб із будь-яких не заборонених законом джерел уповноваженими на це суб'єктами, що можуть бути обґрунтованими відповідних рішень у пев-

них сферах діяльності [10, с. 277]. Саме така оперативнорозшукова інформація вивчається слідчим чи прокурором і у разі наявності в ній підстав, передбачених в ст. 214 КПК України – вносяться дані до ЄРДР та розпочинається досудове розслідування.

Також джерелом, з якого слідчий чи прокурор можуть виявити факти вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів є *матеріали Державної служби фінансового моніторингу України* за результатами проведення ними фінансового моніторингу або окремих перевірок інституційних інвесторів чи банків, які обслуговують певні операції інституційних інвесторів. Так, Держфінмоніторинг має право подавати до правоохоронних та розвідувальних органів відповідні узагальнені матеріали (додаткові узагальнені матеріали) та одержувати від них інформацію про хід їх розгляду відповідно до пункту 4 частини другої статті 25 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», якщо матеріали містять наявність достатніх підстав вважати, що фінансова операція або сукупність пов'язаних між собою фінансових операцій можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення [11]. У разі наявності достатніх підстав вважати, що фінансова операція або клієнт пов'язані із вчиненням кримінального правопорушення, що не стосується легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, Держфінмоніторинг передає інформацію до відповідного правоохоронного або розвідувального органу України як узагальнені матеріали або додаткові узагальнені матеріали, але не може одержувати інформацію про хід розгляду таких матеріалів.

В кожному окремому випадку уповноважені особи правоохоронних та розвідувальних органів мають оцінити отриману інформацію та прийняти рішення про їх використання в рамках ОРД, розвідувальної діяльності чи прийняти процесуальне рішення про початок досудового розслідування [12, с. 253].

Так, Закон України «Про оперативнорозшукову діяльність» передбачає, що наявність узагальнених матеріалів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, отриманих в установленому законом порядку може бути підставою для проведення ОРД (п. 4 ч. 1 ст. 6 Закону) [8].

На виконання базового Закону та відповідно до Порядків надання та розгляду узагальнених матеріалів, затверджених наказами Мінфіну та правоохоронних органів, експертна комісія Держфінмоніторингу з розгляду узагальнених матеріалів і додаткових узагальнених матеріалів, підготовлених для подання правоохоронним та розвідувальним органам, за наявності достатніх підстав, приймає рішення щодо направлення таких матеріалів до правоохоронних та розвідувальних органів. За даними Держфінмоніторингу згідно опублікованих звітів за 2023 рік Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 1 122 матеріали (608 узагальнених матеріалів та 514 додаткових узагальнених матеріалів), зокрема до: Служби безпеки України – 348 матеріалів (194 узагальнених матеріали та 154 додаткових узагальнених матеріали); Національної поліції України – 278 матеріалів (212 узагальнених матеріалів та 66 додаткових узагальнених матеріалів); Національного антикорупційного бюро України – 167 матеріалів (47 узагальнених матеріалів та 120 додаткових узагальнених матеріалів); Бюро економічної безпеки України – 119 матеріалів (71 узагальнений матеріал та 48 додаткових узагальнених мате-

ріалів); Державного бюро розслідувань – 109 матеріалів (54 узагальнених матеріали та 55 додаткових узагальнених матеріалів) органів прокуратури – 101 матеріал (30 узагальнених матеріалів та 71 додатковий узагальнений матеріал). У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 102,1 млрд гривень [13].

Згідно звіту Держфінмоніторингу за 2022 рік правоохоронними органами в ході досудових розслідувань розпочато/використано 360 узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу (з урахуванням наданих у минулі роки) у 349 кримінальних провадженнях, зокрема: за результатами перевірки 66 узагальнених матеріалів розпочато 67 кримінальних проваджень; використано 294 узагальнені матеріали у 282 кримінальних провадженнях. Підрозділами правоохоронних органів закінчено 9 кримінальних проваджень у зв'язку із зверненням до суду з обвинувальним актом, розпочатих за 9 узагальненими матеріалами [14].

Як зазначає В.А. Журавель, обов'язковою умовою успішного розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом,

є налагоджена координація діяльності та взаємодія між різними органами і структурами, до компетенції яких входить протидія цьому різновиду злочинів.

При цьому провідне місце серед них займає Держфінмоніторинг України [15, с. 105].

Крім того, в подальшому співпраця правоохоронних органів з Держфінмоніторингу здійснюється шляхом обміну інформацією, необхідною для здійснення досудового розслідування. Ця основна форма взаємодії, створює реальні основи для розслідування правопорушень. Своєчасне надходження інформації взаємодіючим сторонам має вирішальне значення для успіху оперативних заходів, що проводяться, і слідчих дій. Обмін інформацією між підрозділами відбувається по-різному: вона може бути передана письмово, усно або безпосереднім ознайомленням з документами, що цікавлять, і предметами. Інформація може бути також передана в копії документа, довідки, меморандуму тощо [16, с. 40]. Такий обмін інформацією має правило є не процесуальною, а організаційною формою взаємодії органів. Крім того, в подальшому в кримінальному провадженні можлива співпраця шляхом надсилання правоохоронними органами запитів на отримання інформації та документів до Держфінмоніторингу і отримання інформації процесуальним шляхом.

Також важливим джерелом фактичних даних, з яких слідчий чи прокурор можуть виявити факти вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів, зокрема, під час інвестування коштів громадян-інвесторів, є заяви з доданими матеріалами Національного банку України (НБУ) на НКЦПФР, які є регуляторами ринку фінансових установ відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14 грудня 2021 року № 1953-ІХ, який передбачає доволі широкі повноваження вказаних органів щодо здійснення нагляду, проведення перевірок, застосування коригувальних заходів, заходів раннього втручання чи заходів впливу до надавача фінансових або супровідних послуг тощо.

Частина третя статті 12 визначає, що регулятори мають право розкривати органам державної влади інформацію, що становить таємницю фінансової послуги, зібрану під час виконання ним своїх функцій, якщо така інформація може свідчити про правопорушення та/або використовуватися для запобігання, виявлення, припинення, розслідування правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності за їх вчинення [17].

Частиною другою статті 137 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від

23 лютого 2006 року № 3480-IV передбачає, що Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право розкривати органам державної влади інформацію, що становить професійну таємницю, зібрану під час виконання її функцій, якщо така інформація може свідчити про вчинення правопорушення та/або використовуватися для запобігання, виявлення, припинення, розслідування правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності за вчинення правопорушень [18].

НБУ згідно частини п'ятої статті 62<sup>2</sup> має право розкривати органам державної влади інформацію, що становить банківську таємницю та зібрану під час виконання ним його функцій, якщо така інформація може свідчити про правопорушення та/або використовуватися для запобігання, виявлення, припинення, розслідування правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності за їх вчинення [19].

Пунктом 18 частини 3 статті 114 Закону України «Про страхування» чітко передбачено, що регулятор надсилає матеріали до правоохоронних органів щодо фактів правопорушень, які стали відомі під час здійснення нагляду [20].

Такі заяви як правило містять вже додані документи, в яких зафіксовано факти протиправної діяльності окремих осіб та груп, а тому в цілях проведення подальшого досудового розслідування такі матеріали мають значно більшу цінність, ніж звичайні повідомлення чи заяви громадян або публікації в ЗМІ. Такі матеріали є окремим вже сформованим джерелом доказів «документ», який не потребує якихось додаткових зусиль від слідчого на перевірку достовірності такої інформації [21, с. 149].

Окремим джерелом, з якого можливо встановити факти протиправної діяльності, які можуть бути пов'язані з вчиненням злочинів у сфері діяльності інституційних інвесторів, зокрема, ухилення від сплати податків, зборів, легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, порушень порядку здійснення певних фінансових операцій тощо, які вже є наслідком вчинення основних кримінальних правопорушень у сфері витрачання коштів індивідуальних інвесторів, є акти перевірок ДПС. Також в матеріалах, отриманих від ДПС, можуть бути зафіксовані факти вчинення корупційних злочинів, зокрема у випадку, коли видатки особи перевищують її доходи внаслідок намагання легалізувати кошти, отримані злочинним шляхом.

Наразі оперативні підрозділи та органи досудового розслідування не мають права ініціювати чи брати участь у проведенні перевірок платників податків податковими

органами, але згідно статті 99 КПК України акти вже проведених перевірок є окремим джерелом доказів у кримінальному провадженні – документом [22, с. 295].

Окремо слід звернути увагу на матеріали, отримані від НАЗК, яке уповноважене не лише надсилати матеріали до правоохоронних органів по фактах виявлення порушень законодавства та отримувати інформацію про результати їх розгляду, але й аналізувати злочинну діяльність і співпрацювати з правоохоронними органами з питань протидії корупції. Так, свого часу НАЗК надано рекомендації продумати стратегії аналізу та використання комплексної, міжгалузевої інформації для виявлення нових ризиків корупції, пов'язаних з інвестиціями в окремі сектори економіки, а також для вдосконалення стратегій виявлення, навчання та інформування громадськості. Знаннями про вразливі місця та методи виявлення і розслідування слід поділитися з іншими правоохоронними органами, відповідальними за фінансові злочини [23].

Проте в цій категорії кримінальних проваджень матеріали НАЗК не мають на стільки важливого значення як під час розслідування корупційних злочинів і мають радше допоміжний характер до інших джерел, оскільки містять інформацію вже фактично про факти використання коштів, отриманих незаконно від діяльності інституційного інвестора чи від вчинення інституційним інвестором протиправної діяльності, що потягла за собою корупційні правопорушення інших осіб. Так, наприклад, за результатами розгляду матеріалів, направлених НАЗК до правоохоронних органів в 2022 році для вжиття заходів, правоохоронні органи розпочали лише 7 кримінальних проваджень за ст. 368 «Незаконне збагачення», ст. 209 «Легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом», ст. 366 «Службове підроблення», ст. 358 «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів» Кримінального кодексу України [14].

Крім того, слідчий чи прокурор можуть вивити обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення у сфері діяльності інституційних інвесторів під час розслідування інших кримінальних проваджень. Виявити такі обставини вдається як правило під час розслідування злочинів, які стали наслідком протиправного заволодіння чи протиправного витрачання коштів громадян-інвесторів, зокрема під час легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, шахрайства з фінансовими ресурсами [24, с. 37], ухилення від сплати податків, корупційних правопорушень, службових підроблень.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 20.03.2024 р.).
2. Погорецький М. А. Початок досудового розслідування: окремі проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства України*. 2015. № 1. С. 93-103.
3. Топорецька З. М. Особливості початку кримінального провадження по фактах зайняття гральним бізнесом. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. №1. С. 119-125.
4. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / колектив авторів; за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої. К.: Алерта, 2015. 536 с.
5. Погорецький М. А. Поняття та сутність легалізації оперативно-розшукової інформації. *Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка*. Луганськ: Вид-во ЛДУВС, 2010. Спец. вип. № 4. С. 26–40.
6. Топорецька З. М. Прокурорський нагляд за законністю початку досудового розслідування у кримінальному провадженні про зайняття гральним бізнесом. *Актуальні проблеми виявлення та припинення злочинів: матеріали круглого столу* (Київ, 27 листопада 2014 року) / ред. кол. С. С. Чернявський, М. М. Алексійчук, О. В. Хуторянський, В. Р. Сливенко, П. В. Дерев'яно, В. І. Василичук. К.: ФОР Кандиба Т. П., 2014. С. 180-181.
7. Погорецький М. А. Топорецька З. М. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності на початковому етапі досудового розслідування зайняття гральним бізнесом. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. №3. С. 215-225.
8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 20.03.2024 р.).
9. Початок досудового розслідування: підстави, порядок та особливості здійснення : метод. рекомендації / кол. авт. ; за ред. к.ю.н., доц. А. Г. Гаркуші. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 180 с.
10. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: Монографія. Х.: Арсіс, ЛТД., 2007. 576 с.

11. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n647>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
12. Лепський С.І. Фінансова інформація про злочинну діяльність як предмет фінансових розслідувань. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 251–257.
13. Інформування про результати роботи Держфінмоніторингу за 2023 рік. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/Informuvannya-pro-rezultati-roboti-derzhfinmonitoringu-za-2023-rik.html>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
14. Звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2022 рік. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/zvity/zvit2022ukr.pdf> (дата звернення: 20.03.2024 р.).
15. Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : наук.-практ. посіб. Х. : ТОВ«Одіссей», 2005. 312 с.
16. Литвин Н. А. Щодо форм взаємодії між Державною службою фінансового моніторингу України та Національним антикорупційним бюро України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019 № 39. С. 38–41.
17. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n496>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
19. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
20. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n2320>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
21. Топорецька З. Позапланові перевірки в кримінальному провадженні (за матеріалами судової практики 2017 року). *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №7. С. 148–152.
22. Топорецька З. М. Проблема позапланових документальних перевірок в кримінальному провадженні. Актуальні питання кримінального процесу, криміналістики та судової експертизи : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2017 р.) : у 2 ч. / ред.-кол.: В. В. Черней, С. С. Чернявський, Л. Д. Удалова та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. Ч. 1. С. 294–296.
23. Звіт зовнішньої незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції, затверджено Комісією з проведення незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції 24 липня 2023 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/perevirka%20NAZK/zvit-komisii-z-provedennia-nezalezhnoi-otsinky-efektyvnosti-diiialnosti-nazk.pdf>. (дата звернення: 20.03.2024 р.).
24. Mykola Pohoretskyi, Diana Serhieieva, Zoriana Toporetska The proof of the event of a financial resources fraud in the banking sector: problematic issues. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2019. №1(28). P. 36–45.